

Інформаційна прозорість українського бізнесу в умовах формування вітчизняної моделі відповідального інвестування

Л. П. ПЕТРАШКОⁱ, Т. В. РОМАНЬОКⁱⁱ

Виконано аналіз рівня інформаційної відкритості вітчизняних компаній. Наведено фрагмент Індексу прозорості ТОП-15 компаній українського бізнес-середовища. Зазначено категорії критеріїв, на основі яких оцінюються показники діяльності компаній у процесі розрахунку рейтингу рівнів відкритості та системності у сфері корпоративної відповідальності. Представлено ТОП-5 компаній-лідерів за названим рейтингом. Наведено структуру українських компаній – учасників ініціативи Глобальний договір ООН. Виокремлено ключові питання, що найбільш повно розкриваються у нефінансовій звітності вітчизняних компаній. Виділено основні недоліки підготовки нефінансових звітів представниками українського бізнесу. Перелічено пріоритетні критерії оцінки об'єктів відповідального інвестування вітчизняного бізнесу в рамках застосування методу позитивного скринінгу. Виокремлено екологічну, соціальну та управлінську сфери імплементації принципів відповідального інвестування у процесі його становлення в Україні. Конкретизовано характерні для кожної сфери проблеми і запропоновано інструменти їх вирішення, які повинні бути враховані в процесі розроблення та проведення послідовної державної відповідальної політики.

Ключові слова: відповідальне інвестування, глобальні ініціативи, індекс прозорості, корпоративна відповідальність, стандарти, транснаціональний бізнес.

Абревіатури:

- ІПК – Індекс прозорості компаній
- GRI – Глобальна ініціатива зі звітності (Global Reporting Initiative)
- KCB – корпоративна соціальна відповідальність
- ВІ – відповідальне інвестування

УДК 339: 97: 330.322

JEL коди: F21, F23, O52

Вступ. В умовах ускладнення соціально-економічних процесів посилюється соціальна нерівність у суспільстві на тлі обмеженості можливостей держави власними силами вирішувати весь комплекс наростаючих соціальних проблем. Як показує практика розвинених країн, одним із інструментів, що дає змогу згладити суперечності ринкової системи господарювання в соціальній сфері, є відповідальне інвестування у транснаціональному бізнесі, що передбачає паритетну з державою участь транснаціональних корпорацій у вирішенні економічних і соціальних проблем суспільства. Для України відповідальне інвестування могло б стати інструментом вирішення ряду екологічних проблем, розвитку інститутів громадянського суспільства, покращання якості життя населення, а також підвищення інформаційної прозорості українського бізнесу. Однак сьогодні в нашій країні відповідальне інвестування в

ⁱ Петрашко Людмила Петрівна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри міжнародного менеджменту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»;

ⁱⁱ Романьок Тетяна Володимирівна, аспірант кафедри міжнародного менеджменту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана».

© Л. П. Петрашко, Т. В. Романьок, 2014

корпоративному секторі економіки не представлено – відсутні учасники й інфраструктура відповідального інвестування, недостатньо розроблені критерії та методики відбору компаній для включення в портфель відповідального інвестування, що враховують специфіку вітчизняного бізнес-середовища і соціально-економічні умови його розвитку.

Постановка проблеми. Концептуальні підходи до корпоративної відповідальності та відповідального інвестування в глобальному бізнес-середовищі сформовано в численних наукових розробках: К. Бахтараєвої [1], К. Гаждосової [2], П. Кіндера [3], С. Дж. Коутона [4], М. Креандера [5], М. Купера [6], К. Маккензі [7], Л. Реннебуга [8], Р. Спаркса [9], Р. Хадсона [10] та інших. Однак проблематика становлення відповідального інвестування як цілісної системи в транснаціональному бізнесі висвітлена фрагментарно з акцентом на окремих, перш за все фінансових компонентах. Крім того, ряд аспектів з цієї наукової проблеми залишаються дискусійними. Необхідними є подальша концептуалізація відповідального інвестування, оцінка рівня інформаційної відкритості українських компаній як одного з ключових аспектів підвищення довіри інвесторів до них як потенційних об'єктів відповідального інвестування. Наведені вище аргументи обумовили вибір теми статті.

Мета статті полягає в аналізі рівня інформаційної прозорості українських компаній в умовах становлення вітчизняної моделі відповідального інвестування.

Результати дослідження. Важливим чинником формування й розвитку моделі відповідального інвестування в Україні є підвищення інформаційної прозорості діяльності компаній. Інформація про економічні, екологічні, соціальні, етичні й інформаційні показники діяльності компаній є ключовою у процесі формування портфеля відповідального інвестування і прийняття інвестиційних рішень. Саме тому, вважають автори, розбудова відповідального інвестування в Україні залежатиме, в першу чергу, від того, наскільки відкритими будуть вітчизняні компанії.

Необхідно відмітити, що в рамках проекту «Об'єднуємося заради реформ (UNITER)» Центром «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» у 2011 р. був започаткований Індекс прозорості компаній (ІПК). Цей Індекс складається на основі міжнародної методики організації Beyond Business. Розрахунок Індексу базується на оцінці сайтів найбільших публічних компаній із різних галузей за 4 групами критеріїв: рівні звітності GRI, прозорість звітності, навігація сайта та інформаційна доступність. Основна його мета полягає в тому, щоб стимулювати компанії більшою мірою розкривати інформацію про власну діяльність у сфері корпоративної відповідальності. Фрагмент результатів ІПК України наведено в табл. 1.

У цілому можемо зазначити, що рівень розкриття інформації з питань корпоративної відповідальності компаніями України на власних веб-сайтах залишається низьким: середній рівень прозорості становить 16,9 % (у 2012 р. – 14 %) і лише 8 компаній досягли рівня відкритості до рівня 50 %. Загалом трохи більше третини компаній (37 із 102) мають рівень розкриття інформації вищий, ніж середній.

Згідно з результатами наших досліджень найвищий рівень відкритості інформації демонструють компанії важкої (АрселорМіттал Кривий Ріг, Метінвест Холдинг) та харчової (Оболонь, Калсберг Україна) промисловості, сектору електроенергетики (ДТЕК) та телекомунікацій (Київстар), а також холдингова компанія Систем Кепітал Менеджмент.

Справа в тому, що секторальний аналіз відкритості усіх компаній, які брали участь в оцінці, демонструє, що найбільш прозорими є компанії сфери комунікацій (середній

рівень відкритості – 34 %), сфери електроенергетики та харчової промисловості (по 25 % розкриття інформації), підприємства важкої промисловості (17 %). До речі, найменш відкритими є компанії фармацевтичної галузі і видобувної промисловості. Необхідно відмітити, що крім вищезазначених індексу та рейтингу прозорості компаній для аналізу рівня розкриття нефінансової інформації компаніями України, Всеукраїнський рейтинговий журнал «Гвардія» розраховує рейтинг відкритості та системності компаній у сфері корпоративної соціальної відповідальності на основі аналізу анкет компаній, публічних соціальних звітів, а також незалежних оцінок експертів-членів експертної ради.

Таблиця 1

ТОП-15 найпрозоріших компаній українського бізнес-середовища, 2012–2014 рр. [адаптовано 11; 12]

Назва компанії	Вид діяльності	Індекс прозорості компаній			
		2012 р.		2014 р.	
		бали	%	бали	%
АрселорМіттал Кривий Ріг	Важка промисловість	112	56	175	87
ДТЕК	Електроенергетика	133	66	173	86
Сістем Кепітал Менеджмент	Холдингова компанія	147	73	160	80
Оболонь	Харчова промисловість	-	-	140	70
Мегінвест Холдинг	Важка промисловість	127	63	131	65
Калсберг Україна	Харчова промисловість	-	-	107	53
Київстар	Телекомунікації	106	53	106	53
ОККО-Бізнес	Нафта і газ	79	39	102	51
Дніпроспецсталь	Важка промисловість	78	39	88	44
Крафт Фудз Україна	Харчова промисловість	40	20	79	39
Нібулон	Аграрний сектор	33	16	72	36
Метро Кеш енд Кері Україна	Рітейл	68	34	72	36
Київенерго	Аграрний сектор	-	-	71	35
МТС Україна	Телекомунікації	67	33	71	35
Нестле Україна	Харчова промисловість	29	14	66	33

Необхідно зауважити, що підсумковий показник рівня відкритості та системності у сфері КСВ розраховується із використанням інтегрованого методу та системного аналізу на основі результатів оцінки показників діяльності компанії за 4 категоріями критеріїв: соціальний звіт як інструмент діалогу із суспільством; системність в управлінні корпоративною соціальною відповідальністю; відкритість та системність у взаємодії із зацікавленими сторонами; відкритість та системність діяльності компаній за основними напрямками КСВ (розвиток персоналу, охорона праці та здоров'я населення, охорона навколишнього середовища та ресурсозбереження, підтримка добросовісної ділової практики та етичної поведінки, удосконалення товарів/послуг та відносин зі споживачами, благодійність та меценатство).

Зазначимо, що у 2013 р. до 5 компаній-лідерів належали ДТЕК, АрселорМіттал Кривий Ріг, Платинум Банк, Сістем Кепітал Менеджмент та Корпорація «Оболонь», як це видно з табл. 2.

Відтак аналіз зазначених рейтингів свідчить про те, що інформаційна політика українських компаній у сфері розкриття не лише фінансової звітності, а й даних з екологічних, соціальних, етичних та інформаційних аспектів покращується, однак усе ще залишається на досить низькому рівні. Пояснити таку ситуацію ми можемо незначною кількістю публікацій нефінансових звітів та низьким рівнем їх відповідності міжнародним стандартам звітності.

Таблиця 2

ТОП-5 компаній-лідерів за рейтингом рівнів відкритості та системності у сфері корпоративної відповідальності, 2012–2013 рр. [адаптовано 13; 14]

	Назва компанії	Вид діяльності	Кількість балів	
			2012	2013
1	ДТЕК	Енергетика	95,04	89,25
2	ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	Металургія	76,44	87,56
3	ПАТ «Платинум Банк»	Банки	-	86,92
4	ПрАТ «Сістем Кепітал Менеджмент»	Управління активами	87,34	85,39
5	ПАТ «Оболонь»	Виробництво пива	-	75,50

Як результат, вважають автори, це створюватиме перешкоди для адекватної оцінки їх діяльності потенційними відповідальними інвесторами. Так, згідно з даними Центру «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» у 2013 р. лише 13 компаній зі 100, що були включені у вибірку оцінювання, мали нефінансові звіти, при цьому лише 5 із них були підготовлені відповідно до стандартів Глобальної ініціативи зі звітності (Global Reporting Initiative, GRI) на рівні «В». Принаймні ще 5 компаній підготували звіти про прогрес для Глобального договору ООН. Хоча відмітимо, що, за даними аналітичної оцінки вітчизняних компаній-учасників ініціативи «Глобальний договір ООН», про прогрес у дотриманні 10 основоположних принципів мають звітуватися 52 корпорації з різних секторів економіки, які у структурі всіх учасників становлять 27,8 %, і представлені сектором промислових товарів і послуг (25 % від 52 корпорацій), сектором телекомунікацій та засобів масової інформації (19,2 %), сектором фінансових послуг (13,5 %), нафтогазовим та харчовим сектором (по 9,6 %) та сектором інформаційних технологій (7,7%) (рис. 1).

Треба відмітити, що інші компанії, діяльність яких нами оцінювалася, підготували звіти в довільній формі або розмістили інформацію на сайті. Особливу увагу при підготовці звітів компанії, на думку авторів, приділяють питанням, пов'язаним із персоналом (58 % компаній висвітлюють політику у сфері трудових відносин), охороною навколишнього середовища (44 % компаній), діяльністю у сфері місцевих громад (37 %).

Водночас доречно наголосити на тому, що питання, які безпосередньо пов'язані з етикою та дотриманням прав людини, антикорупційною політикою, на жаль, практично не розкриваються у нефінансових звітах.

Крім того, зауважимо, що основними недоліками нефінансових звітів, які готуються компаніями, є: відсутність уніфікованої форми звітів, що зменшує можливості для їх порівняння; інформаційний характер звітів – інформація, розміщена в них, практично не використовується як інструмент для забезпечення сталого розвитку компанії; використання значної кількості показників без їх детального розкриття як результат

прагнення отримати максимальний рівень відповідності стандартам GRI.

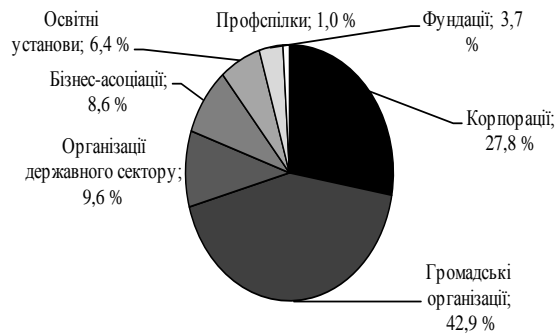

Рис. 1. Структура українських компаній-учасників ініціативи «Глобальний договір ООН», % 2014 р. [розраховано за статистичними даними 15]

Резюмуючи окреслене вище, вважаємо, що підвищення інформаційної прозорості українського бізнесу на початковому етапі становлення моделі відповідального інвестування є можливим через імплементацію відповідних регулятивних ініціатив на національному рівні. Зважаючи на той факт, що основним принципом відповідального інвестування є добровільність і самостійне усвідомлення вигод та необхідності участі в ініціативах, ключовими методами регулювання, на наш погляд, повинні бути, насамперед стимулювальні інструменти, а не адміністративні методи.

У результаті покращання показників інформаційної прозорості основним методом відповідального інвестування, який усе частіше застосовуватиметься інвесторами в процесі формування портфеля відповідального інвестування в Україні, буде, на думку авторів, метод позитивного скринінгу потенційних інвестиційних об'єктів.

Власне, автори вважають, що негативний скринінг не набуде широкого застосування з огляду на такі причини: а) використання методу негативного скринінгу для вибору об'єктів інвестування значно звужуватиме інвестиційні можливості інвесторів, адже кількість українських компаній, що демонструють оптимальні показники екологічної, соціальної, етичної й інформаційної відповідальності, і так є досить обмеженою; б) високий рівень концентрації українського бізнесу у фінансовому, енергетичному та металургійному секторах також перешкоджатиме застосуванню інституційними інвесторами негативних критеріїв; в) недиверсифікована галузева представленість потенційних об'єктів відповідального інвестування (незначна їх кількість зі сфери споживчих товарів та послуг, охорони здоров'я, інформаційних технологій) стимулюватиме інвесторів до використання методу позитивного, ніж негативного скринінгу; г) низькі показники вітчизняних компаній у сфері екологічної та соціальної відповідальності, недосконалість корпоративного управління обмежуватимуть вибір інвесторів, стимулюючи їх обирати найкращі компанії з тих, що демонструють більш-менш оптимальні показники відповідальності.

Таблиця 3

Ключові сфери імплементації принципів ВІ у процесі його становлення в Україні
[розроблено авторами]

Категорія сфери	Групи в межах категорії	Проблеми, що існують у зазначених групах	Інструменти/технології вирішення проблем
<i>ЕКОЛОГІЧНА</i>			
Вплив на природні ресурси	забруднювачі повітря та води (токсичні, біологічні, хімічні речовини)	- діоксид вуглецю; - нітрати і фосфати; - пестициди	- автотранспортні засоби на екопаливі; - водоочисні споруди; - відведення комунально-побутових стічних вод
Поводження з відходами	- побутові відходи, використана тара; - промислові відходи	- небезпечні відходи; - пластмаси, скло	- спеціально відведені території; - утилізація відходів; - повторне використання у виробництві
<i>СОЦІАЛЬНА</i>			
Розвиток персоналу	- навчання; - підвищення кваліфікації	- відсутність досвіду у молодих спеціалістів; - уведення нових технологій, що потребують відповідної кваліфікації	- програми стажування; - курси підвищення кваліфікації, тренінги; - корпоративні університети
Охорона здоров'я та праці	- профілактика захворювань; - умови праці	- травматизм на робочому місці; - частота професійних захворювань; - невідповідність робочого місця встановленим нормам	- проведення медичного огляду; - забезпечення спецодягом та взуттям; - оформлення оздоровчих путівок; - технічні заходи з покращання умов праці (модернізація та механізація процесів)
Забезпечення умов життя	- розвиток комунальної інфраструктури; - розвиток мережі побутового обслуговування (МПО)	- зношеність основних фондів; - низький рівень якості послуг; - практична відсутність МПО в сільській місцевості	- мікрофінансування; - податкові пільги і дотації
<i>УПРАВЛІНСЬКА</i>			
Захист прав акціонерів	- загальні збори; - міноритарні власники; - дивідендні виплати	- порушення організації проведення зборів; - ігнорування прав дрібних акціонерів; - дискримінація дивідендних виплат та їх відсутність	- діяльність профспілки із захисту прав міноритарних акціонерів; - робота корпоративного секретаря з акціонерами
Аудит	- наявність аудиторських перевірок	- неперіодичний характер аудиту; - приховування окремої інформації	- діяльність незалежної ревізійної комісії, її ротація

Звертаючись до окресленого вище, відмітимо, що такі негативні етичні критерії, як приналежність до ряду «гріховних» галузей економіки (виробництва тютюнової й алкогольної продукції, азартних ігор, військової промисловості), також, як нам здається, не матимуть широкого застосування на відміну від розвинених країн, через меншу пропаганду здорового способу життя населення, слабкості суспільної думки, сили лобіювання, стратегічного значення оборонного комплексу та атомної енергетики для розвитку економіки України.

Водночас пріоритетними критеріями оцінки об'єктів відповідального інвестування українського бізнес-середовища в рамках застосування методу позитивного скринінгу, на нашу думку, можуть стати екологічні, соціальні й управлінські критерії, рівень розкриття інформації за якими є найвищим та які є досить актуальними для вітчизняних компаній та інституційних інвесторів.

Вважаємо, що серед екологічних критеріїв переважатимуть ті, що пов'язані з впливом діяльності компаній на навколишнє середовище в контексті його забруднення й обсягів використання природних ресурсів; наявністю систем екологічного менеджменту й оцінкою його ефективності; аналізом відповідності товарів визначеним стандартам екологічної безпеки. Крім того, наголосимо, що в групі соціальних критеріїв, які матимуть першочергове значення, варто виділити ті, що мають відношення до зайнятості та навчання персоналу; забезпечення належних умов праці та її охорони; дотримання базових прав людини; суспільних ініціатив компаній та їх відносин з місцевими громадами. І, нарешті, додамо, що соціальні критерії, пов'язані із трудовою дискримінацією і корупцією, не будуть застосовуватися вітчизняними інвесторами.

До потенційних управлінських критеріїв оцінки вважаємо за потрібне включити своєчасність і повноту розкриття інформації щодо структури власності, кількості міноритарних власників; ступінь дотримання та захисту прав акціонерів; рівень участі стейкхолдерів у процесі корпоративного управління й ефективність системи управління їх інтересами; механізми контролю за адміністрацією з боку правління; наявність аудиторських перевірок, відповідної бухгалтерської звітності та процедур управління ризиками компанії; наявність системи обміну інформацією між підрозділами та ступінь дотримання внутрішніх правил, процедур, планів. Враховуючи перелічені вище критерії, зауважимо, що ключовими сферами застосування принципів відповідального інвестування в контексті підвищення інформаційної прозорості українського бізнесу на початковому етапі формування вітчизняної моделі відповідального інвестування можуть бути екологічна, соціальна та управлінська (див. табл. 3) [16; 17].

Таким чином, автори вважають, що для ефективного становлення моделі відповідального інвестування в Україні в рамках зазначених сфер необхідним є не лише добровільне усвідомлення представниками бізнесу відповідальності за результати своєї діяльності на навколишнє середовище, персонал, суспільство та акціонерів, а й розроблення та проведення послідовної державної відповідальної політики в усіх перелічених сферах з метою підвищення інформаційної прозорості українського бізнесу.

Висновки і перспективи подальших наукових розробок. Результати виконаного аналізу інформаційної прозорості в умовах формування вітчизняної моделі ВІ в окремих компаніях українського бізнес-середовища засвідчили, що наразі в Україні рівень розкриття нефінансової інформації залишається порівняно низьким та відзначається підготовкою звітів лише незначною кількістю вітчизняних компаній

відповідно до глобальних ініціатив у цій сфері, у зв'язку з чим введення відповідних регулятивних вимог національного рівня є вкрай необхідним. У результаті виокремлення екологічних, соціальних та управлінських критеріїв оцінки потенційних об'єктів відповідального інвестування в Україні як пріоритетних для визначених інституційних гравців встановлено, що ключовими сферами розроблення та проведення послідовної державної відповідальної політики будуть екологічна, соціальна й управлінська, підвищення інформаційної прозорості діяльності компаній в яких сприятиме ефективному становленню моделі відповідального інвестування в Україні.

Література

1. *Бахтараева, К.* Социально-ответственное инвестирование на рынке ценных бумаг: ретроспектива и тенденции развития / К. Бахтараева // *Финансы и кредит.* – 2009. – № 21 (357). – С. 62–67.
2. *Gajdosova, K.* Socially Responsible Investment as a Trend in Investment Services in Europe / K. Gajdosova. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.researchgate.net/profile/Katarina_Gajdosova/publication/255738958_Socially_Responsible_Investment_as_a_Trend_in_Investment_Services_in_Europe/links/0c9605209f5fb7d8e7000000.
3. *Kinder, Peter D.* Socially Responsible Investing : An Evolving Concept in a Changing World [Електронний ресурс] / Peter D. Kinder. – Boston MA : KLD Research & Analytics Inc., 2005. – Режим доступу : <http://stage.greenbiz.com/sites/default/files/document/CustomO16C45F65148.pdf>.
4. *Cowton, C. J.* The Development of Ethical Investment Products / C. J. Cowton // *The ACT Guide to Ethical Conflicts in Finance.* – Oxford, UK : Blackwell Publishers, 1994. – P. 213–232.
5. *Kreander, N.* Evaluating the Performance of Ethical and Non-Ethical Funds: A Matched Pair Analysis [Електронний ресурс] / N. Kreander, R. H. Gray, D. M. Power and C. D. Sinclair. – Режим доступу : http://www-ah.st-andrews.ac.uk/media/csear/discussion-papers/CSEAR_dps-finance-evalperfeth.pdf.
6. *Cooper, M.* Key Issues in Ethical Investment / M. Cooper, B. Schlegelmilch // *Business Ethics.* – 1993. – № 2 (4). – P. 213–227.
7. *Mackenzie, C.* Morals and Markets: The Case of Ethical Investing / C. Mackenzie, A. Lewis // *Business Ethics Quarterly.* – 1999. – Vol. 9 (3). – P. 439–452.
8. *Renneboog, L.* Socially Responsible Investments: Institutional Aspects, Performance and Investor Behavior / L. Renneboog, J. T. Horst, C. Zhang // *Journal of Banking & Finance.* – 2008. – Vol. 32. – P. 1723–1742.
9. *Sparkes, R.* Socially Responsible Investment: A Global Revolution / Russel Sparkes. – London, UK: John Wiley & Sons, 2002. – 424 p.
10. *Hudson, R.* Ethical Investing: Ethical Investors and Managers / R. Hudson // *Business Ethics Quarterly.* – 2005. – Vol. 15 (4). – P. 641–657.
11. *Прозорість сайтів українських ТОП-100 не підвищується* [Електронний ресурс]. – Центр Розвиток КСВ, 2014. – Режим доступу : <http://csr-ukraine.org/article/>.
12. *Індекс прозорості компаній України – 2012* [Електронний ресурс]. – Центр Розвиток КСВ, 2012. – Режим доступу : http://gallery.mailchimp.com/032ccc4dbdd66081cb103702b/files/Index_2012_28_08.10.12.pdf.
13. *ГВардія: 5-й рейтинг открытости и системности украинских компаний в сфере КСО* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kontrakty.ua/article/44907/>.
14. *Рейтинг відкритості та системності українських компаній у сфері КСВ 2013* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kontrakty.ua/doc/rating_CSR_2013.pdf.
15. *Participants & Stakeholders of United Nations Global Compact: Participant Search* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.unglobalcompact.org/participants/search>.
16. *Петрашко, Л. П.* Корпоративна відповідальність: крос-культурні моделі та бізнес-практики : монографія / Л. П. Петрашко. – К. : КНЕУ, 2013. – 342 с.
17. *Romanuk, T. V.* Periodization of responsible investment [Електронски извор] / T. V. Romanuk

// СІР – Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд ЕМИТ : Economics, Management, Information, Technology / Editorin Chief Radmilo Nikolić, Bor : Komputercentar Bor: Gradanska čitaonica Evropa. – 2014. – Vol. 3, No. 1. – P. 10–17. – Приступ : <http://emit.kcbor.net>.

Отримано 29.10.2014 р.

Информационная прозрачность украинского бизнеса в условиях формирования отечественной модели ответственного инвестирования

Людмила Петровна Петрашко,
Татьяна Владимировна Романюк***

** доктор экономических наук, доцент, профессор кафедры международного менеджмента ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана», просп. Перемоги, 54/1, г. Киев, 03680, Украина, тел.: 00-380-050-5274975, e-mail: Ludmila.Petrashko@gmail.com*

*** аспирант кафедры международного менеджмента ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана», просп. Перемоги, 54/1, г. Киев, 03680, Украина, тел.: 00-380-093-5184405 e-mail: romanok_tanja@bigmir.net*

Выполнен анализ уровня информационной открытости отечественных компаний. Приведен фрагмент Индекса прозрачности ТОП-15 компаний украинской бизнес-среды. Указаны категории критериев, на основании которых оцениваются показатели деятельности компаний в процессе расчёта рейтинга уровней открытости и системности в сфере корпоративной ответственности. Представлены ТОП-5 компаний-лидеров по указанному рейтингу. Приведена структура украинских компаний-участников инициативы Глобальный договор ООН. Выделены ключевые вопросы, которые наиболее полно раскрыты в нефинансовой отчётности отечественных компаний. Выделены основные недостатки подготовки нефинансовых отчётов представителями украинского бизнеса. Перечислены приоритетные критерии оценки объектов ответственного инвестирования отечественного бизнеса в рамках использования метода положительного скрининга. Выделены экологическая, социальная и управленческая сферы имплементации принципов ответственного инвестирования в процессе его становления в Украине. Конкретизированы характерные для каждой сферы проблемы и предложены инструменты их решения, которые должны быть учтены в процессе разработки и проведения последовательной государственной ответственной политики.

Ключевые слова: ответственное инвестирование, глобальные инициативы, индекс прозрачности, корпоративная ответственность, стандарты, транснациональный бизнес.

*Mechanism of Economic Regulation, 2014, No 4, 54–64
ISSN 1726-8699 (print)*

**Information Transparency of Ukrainian Business
under National Responsible Investing Model Formation**

LYUDMYLA P. PETRASHKO,
TATIANA V. ROMANOK***

* *Dr. (Economics), Associate Professor, Department of International Management,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman,
Victory av., 54/1, Kyiv, 03680, Ukraine,
phone: 00-380-050-5274975, e-mail: ludmila.petrashko@gmail.com*

** *Post-graduate student on leave from production department of international management,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman,
Victory av., 54/1, Kyiv, 03680, Ukraine,
phone: 00-380-093-5184405 e-mail: romanok_tanja@bigmir.net*

Manuscript received 29 October 2014.

The analysis of national companies' level of information transparency has been fulfilled. The fragment of TOP-15 Ukrainian business companies' transparency index is presented. The categories of criteria, on the basis of which the indicators of companies' activity are assessed in the calculation process of rating of transparency and consistency level in the sphere of corporate responsibility, are specified. TOP-5 leading companies by previously mentioned rating are introduced. The structure of Ukrainian companies as participants of UN Global Compact initiative is presented. The key issues that most fully revealed in non-financial statements of domestic companies are highlighted. The main disadvantages of non-financial reports, prepared by representatives of Ukrainian business, are distinguished. The priority criteria for the evaluation of domestic business responsible investees in the framework of positive screening method are recounted. The ecological, social and governance spheres of responsible investing principles implementation in the process of its formation in Ukraine are singled out. The specific problems for each sphere that are concretized and instruments for their solution that are proposed should be taken into account in the process of consistent state responsible policy development and realization.

Keywords: responsible investment, global initiatives, transparency index, corporate responsibility standards, transnational business.

JEL Codes: F21, F23, O52

Tables: 3; *Figures:* 1; *References:* 17

Language of the article: Ukrainian

References

1. Bahtaraeva, K. (2009), "Socially responsible investing at the securities market: retrospective and development trends," *Finance and Credit*, 21 (357), 62–67. (In Russian)
2. Gajdosova, K. (2011), "Socially Responsible Investment as a Trend in Investment Services in Europe," http://www.researchgate.net/profile/Katarina_Gajdosova/publication/255738958_Socially_Responsible_Investment_as_a_Trend_in_Investment_Services_in_Europe/links/0c9605209f5fb7d8e7000000. (In English)
3. Kinder, P. D. (2005), "Socially Responsible Investing : An Evolving Concept in a Changing World," <http://stage.greenbiz.com/sites/default/files/document/CustomO16C45F65148.pdf>. (In English)
4. Cowton, C. J. (1994). "The Development of Ethical Investment Products", *The ACT Guide to Ethical Conflicts in Finance*, Oxford, Blackwell Publishers, 213–232. (In English)
5. Kreander, N. (2005), "Evaluating the Performance of Ethical and Non-Ethical Funds: A Matched Pair Analysis," http://www-ah.st-andrews.ac.uk/media/csear/discussion-papers/CSEAR_dps-finance-evalperfeth.pdf. (In English)
6. Cooper, M. and Schlegelmich, B. (1993), "Key Issues in Ethical Investment," *Business Ethics*, 2 (4), 213–227. (In English)
7. Mackenzie, C. and Lewis, A. (1999), "The Case of Ethical Investing," *Business Ethics Quarterly*, 9 (3), 439–452. (In English)
8. Renneboog, L., Horst, J. T. and Zhang, C. (2008), "Socially Responsible Investments: Institutional Aspects, Performance and Investor Behavior," *Journal of Banking & Finance*, 32, 1723–1742. (In English)

9. Sparkes, R. (2002), *Socially Responsible Investment: A Global Revolution*, London, John Wiley & Sons. (In English)
10. Hudson, R. (2005), “Ethical Investing: Ethical Investors and Managers,” *Business Ethics Quarterly*, 15 (4), 641–657. (In English)
11. The transparency of Ukrainian TOP-100 companies’ websites does not increase (2014), <http://csr-ukraine.org/article/>. (In Ukrainian)
12. Transparency Index of Ukrainian companies (2012), http://gallery.mailchimp.com/032ccc4dbdd66081cb103702b/files/Index_2012_28_08.10.12.pdf. (In Ukrainian)
13. Hvardiya: the 5th rating of Ukrainian companies’ openness and consistency in the sphere of corporate social responsibility (2012), <http://kontrakty.ua/article/44907/>. (In Russian)
14. Hvardiya: rating of Ukrainian companies’ openness and consistency in the sphere of corporate social responsibility (2013), http://kontrakty.ua/doc/rating_CSR_2013.pdf. (In Russian)
15. Participants & Stakeholders of United Nations Global Compact: Participant Search (2014), <https://www.unglobalcompact.org/participants/search>. (In English)
16. Petrashko, L. P. (2013), *Corporate responsibility: Cross-cultural models and business-practices*, Kyiv, KNEU. (In Ukrainian)
17. Romanyok, T. V. (2014), “Periodization of responsible investment,” *EMIT: Economics, Management, Information, Technology*, 3 (1), 10–17, <http://emit.kcbor.net>. (In English)